

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane „ „ „ „ pe 1/2 an 5 „ „ România și străinătate pe an 14 franci „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane</p>	<p>Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș</p>
--	--	---

În momentul punerii foii sub tipariu primim trista scire, că Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan al Aradului **Iosif Goldiș** a adormit în Domnul astăzi, Sâmbătă, la 5 oare dimineța.

O vorbă la chestia planului de învățământ

Din legea naturii: „Totul e trecătoriu“ filosofia vieții și-a format următoarea sentință: „Nu există în lume instituție omenească statornică! Ori care instituție e supusă în continu schimbărilor. Și de după legile neînduplecabile ale schimbării precum și de după mărimea forțelor vitale ascunse întrînsa, fiecare instituție decade ori să înalță, se menține ori se nimicesce; nimic însă nu rămâne neschimbat. Schimbarea se întemplă în mai multe chipuri. Uneori se schimbă numai forma din afară, pecând conținutul rămâne tot același. Altădată se schimbă conținutul, fără ca să se schimbe forma esternală. Dar întemple-se schimbarea ori într'un chip, ori într'altul, ori chiar într'amendoauă chipurile, legea supremă a instituțiilor omenești pretinde, ca ele să se desvoalte și să se schimbe în continu!”

Sentința aceasta, precum și faptul, — că omenimea vîzîndu-se amenințată în dezvoltarea ei fizică și morală, a dat navală din toate părțile asupra sistemelor usitate până acuma la instrucție, — m'au îndemnat, ca să-mi spun și eu tot, ce am esperiat în decursul practicei mele referitoriu la plănuita revizie a planului de învățământ.

*

Abia am pus piciorul pe pragul veacului al XX-lea, numit „veacul celerității“, și deja se signalizează din apusul civilizat, din Franța, că întreg învățământul are să fie reformat într'o direcție, ce corespunde mai mult recerînțelor vieții, în care trăește omul; adecă basa întregului învățământ au s'o formeze cu deosebire practicabilitatea și educațiunea fizică: fiindcă s'a constatat, că omenimea decade corporal-minte în urma încordării spiritului cu lucruri de acelea, de care nu are tocmai neapărată trebuință în viața practică.

Și în țara noastră, s'a început cu reforma învățământului încă pe la finea veacului trecut, poreclit „al luminii,“ și de furia reformelor n'a scăpat nici învățământul elementar.

Reforma plănuită a învățământului elementar se cuprinde: în revizia planului de învățământ și în precisarea de nou a sferii de activitate a scaunului școlar. Cea din urmă s'a rezolvat prin instrucția ministrului edată în luna lui Mai anul trecut. Cea dintăiu e în stadiul de rezolvare. Revizia e deja făcută. Proiectul și-a făcut turneul cuvenit trecînd prin retorta desbaterilor și acuma se află la consiliul regnicolar școlar pentru pregătirea instrucțiilor de lipsă referitoare la osecutarea lui. Așadară în scurt timp școala elementară o să-și aibă un nou plan de învățământ.

Pe tema aceasta a urmat prin foile de specialitate o discuție foarte serioasă și interesantă. Ansă la discuția aceasta a dat dorința ministrului de a asculta și a cunoaște și părerile reuniunilor învățătorești la chestia planului de învățământ mai ales din acel punct de vedere, ca să vadă, că în ce direcție ar dori învățătoreștii să se facă revizia, ca unicul factor chie-mat de a pune în practică respective de a osecuta cele cuprinse în plan.

E evident dară, că ministrul a voit, ca la

compunerea noului plan să conluere nu numai factorii teoretici, ci și cei practici. Întru cât i-a succes aceasta, ne va dovedi viitorul, adecă instrucțiile, ce vor emana cu privire la executarea lui. Una însă se știe deja, că pe lângă toată discuția, ce culmină în expresia dorinții de a se compune două planuri unul pentru școala nedespărțită (cu 1—2 învățatori) ca minimal, și altul pentru școala despărțită (cu 3—6 învățatori) ca maximal, — consiliul regnicolar școlar a acceptat părerea, că e de ajuns, dacă pentru școala elementară să edă numai un singur plan unitar după proiectul publicat în foaia „Néptanitok Lapja“ din anul 1899, compus anume pentru o școală cu 6 învățatori, adecă pentru o școală complet organizată.

În vederea acestei reforme mai toți susținătorii de școală au început a se ocupa cu chestia aceasta. Venerabilul Consistoriu metropolitan în conțelegere cu venerabilele Consistoare din Sibiiu, Arad și Caransebeș, a instituit o anchetă în scopul staveririi unui plan unitar de învățământ pentru întreaga metropolie. În arhidieceasa noastră gr. or. de vre-o 3 ani învățătoria întrunită în conferințe a luat la revizie și a censurat întreaga materie din toate obiectele de învățământ pentru planul colțuor. În diecesa Aradului comitetul reuniunii învățătorești din protopresbiteratele I—VIII a prezentat adunării generale din anul trecut (vezi protocolul adunării generale a XI din anul 1901) un proiect, care în urma concludului adus s'a distribuit despărțemintelor spre a-și face observările necesare. În diecesa noastră a Caransebeșului până acuma nu s'a făcut nimic în privința aceasta. Pentru ca să ni-se deo și nouă prilej de a ne ocupa și noi cu chestia aceasta, comitetul reuniunii noastre învățătorești în ședința sa ținută la Făget a luat decisu, ca chestia planului de învățământ în anul 1902 să formeze obiect de discuție în despărțeminte.

Nu cunosc discuțiile urmate asupra acestei chestii nici în arhidieceasă, nici în diecesa Aradului; fapt e însă, că în diecesa noastră nimenea nu și-a luat ostentala a se ocupa cu dinsa afară de d-l Nicolae Băiaș, carele în toamna a. 1900 în adunarea despărțământului nostru și-a cetit disertația sa intitulată: „Cum ar trebui aleasă și redusă materia de învățământ, pentruca școala poporală să-și ajungă scopul seu,“ în care d-sa își espune vederile și esperințele cu privire la materia, ce crede, că s'ar putea propune cu mai mult succes în școala poporală, ca să-și ajungă scopul și să-și împlinească misiunea ei adevărată, pentru care e creată. Disertațiunea d-lui Nicolae Băiaș, lucrată destul de bine și temeinic, s'a publicat în „Tribuna Poporu-

lui“ din Arad (la începutul an. 1901). Scopul publicării a fost, ca și alții să-și comunice părerile lor basute pe esperință la chestia aceasta destul de momentuoasă și importantă. Eram în credință, ca și învățătoria noastră, în special cea din diecesa Caransebeșului, o să înceapă o discuție, precum am observat la coalaltă parte a învățătoriai, dar durere! că tocmai aceasta n'o putem constata, semn, că învățătoria noastră ori că nu atribuie chestiei importanța, ce în faptă o are, ori că — ce e și mai dureros, — căzută în indiferentism, să nu zic indolență, așteaptă, ca alți factori să-i dea d'a gata, ce are să lucre. Și una și alta sunt semne destul de triste, mai ales după ce știm și cunoaștem cu ce interes, cu câtă cunoștință de cauză, cu ce serioșitate și cu ce francheță a ventilat și discutat învățătoria străină atât în adunări cât și prin foile lor de specialitate întreaga chestie din toate punctele de vedere.

Și cu toate că nu facem nimica și nu dăm nici un semn de viață, nu trece zi și ocașione, ca să nu resonăm și să nu ne vaităm, că nu suntem în stare, să prelucreăm cum se cade materia prescrisă, ba nici nu ne jenăm a spune la lume și la țară, că nu osistă învățătoria care să fie în stare, să propună și să prelucre conștiințios tot, ce se cuprinde în planul de învățământ. În fine recunoaștem cu toții și aceea, că materia aglomerată în planul de până acuma al școlii elementare a ajuns să fie egală cu materia, ce se preține în școlile medii. Și dacă acuma cu ocașia reviziei, ce ne stă înainte, nu se fac schimbări radicale în alegerea și stipularea materii, urmarea n'o să fie alta, decât că biata tinerime o să decadă tot mai tare corporalmente și școala ne mai ținând cont de axioma: „Mens sana in corpore sano,“ o să se facă și ea culpabilă la degenerarea neamului omenesc. Și dacă astea sunt adevărate, — după cum cred, că nimenea nici nu le contestă, — atunci învățătoria îi încumbă în prima linie datorința a advertisa pe cei chemați și a lucra serios pentru o schimbare radicală, documentându-le, că balastul sau mai bine zis monstrul — după cum l'a numit Dittes, — ce-l pun domnii teoretici în cărcă școlii elementare este mai mult spre dauna decât spre folosul omenirii.

Dacă învățătoria neconțentit scoate la iveală reul, ce bântue școala elementară, atunci de sine se nțelege, că reforma nu mai poate întârzia, ci are neconționat să urmeze și trebuie să se facă în direcția aceea, ce o reclamă imperios exigențele adevărate ale vieții practice. Dar să ne însemnăm bine, că acțiunea de sanare are să porcedă mai întâiu de la învățătoria, pentrucă numai ea poate arăta din esperință domnilor pedagogi și metodiști, că nu toate teoriile

d-lor sunt executabile și ducătoare la scop. Și până când nu se va face asta, până atunci să nu ne așteptăm la vre-o schimbare într-o direcție mai sănătoasă.

Fiind astea constatate nu ne rămâne dară alta, decât ca cel puțin acum, după-ce și din partea societății s'au pornit acțiuni pentru sanaarea răului, să ne îmbărbătăm și noi la o astfel de acțiune salutară, să ne punem pe lucru și să cernem esaminând minuțios întreaga materie din toate obiectele de învățământ, și apoi s'o alegem așa, după cum o reclamă omenimea dela școală. Și dacă chestia e pusă pe tapet, avem datorința, ca să ne spunem vederile nu învinuind, ci căutând și indicând chipul de sanare al răului; iar îndeplinită odată aceasta, atunci liniștiți putem zice, că ne-am împlinit conștiința una dintre cele mai cardinale datorințe de-ale noastre.

I.

După premisele făcute trec la obiect și espic mai întâiu ființa planului de învățământ și a școlii.

Planul de învățământ cuprinde în generalități materia de propus în școala elementară, hotăresce la fiecare obiect de învățământ numărul oarelor de peste săptămână pentru fiecare clasă, apoi suma totală a oarelor de peste săptămână și în fine scopul material și formal al fiecărui obiect de învățământ cu unele îndigetări metodice.

Planul acesta, va să zică, ne arată în trăsuri generale munca școlii. Eu îl asemenez cu planul, ce-l face arhitectul la zidirea unui edificiu.

Pe baza lui fiecare învățătoriu își compune apoi un alt plan special, numit și plan de lecțiuni, în care generalitățile să detailează, adică să desfac în părți mai mici întregitoare și apoi în mod genetic să distribuie pe luni, săptămâni, chiar și pe zile. Planul acesta e întru toate la fel cu specificațiunea sau devisul, ce-l face arhitectul pe lângă planul general, în care se pune amănunțit evantitatea, ecalitatea și prețul materii trebuincioase la zidire.

Privite mai deaproape vedem, că ambele se întregesc, adică: precum la arhitect în planul general se cuprind numai dimensiunile și forma edificului, iar în colalalt evantitatea, ecalitatea și prețul materii, tocmai așa e și la școală. Planul de învățământ arată, că ce și cât are să se prelucere din fiecare obiect de învățământ, iar în cel special să specifică materia cu indicarea faselor, prin care are să treacă, până ce ajunge la ținta respective scopul din planul de învățământ.

Și precum arhitectul la compunerea ambelor planuri ține cont de locul, timpul, materia, muncitorii, iar mai ales de starea materială a stăpânului, pentru care zidesce edificiul respectiv;

tocmai așa au să țină cont și factorii de școală la compunerea planului de învățământ de materie, de timpul disponibil, de starea învățătorului, de împrejurările, în cari se desvoltă învățământul, iar mai ales de desvoltarea fizică și psihică a elevului. De aceea autoritățile școlare lucră numai în interesul învățământului, dacă consultă și își trag informațiuni în privința celor zise și dela învățători practici și probați de sub jurisdicțiunea lor, despre cari s'au convins pe deplin, că posed rutina pedagogică recerută și cunosc bine din esperință și starea și desvoltarea învățământului nostru elementar. Tot așa ar fi numai spre binele învățământului, dacă tot din partea autorităților școlare ar fi însărcinați tot aceași învățători, ca în conglăsuire cu planul de învățământ să compună și un plan special de lecțiuni, în care să fie apriat însemuate părțile acelea ce au să fie tractate în mod mai desvoltat, precum și cele ce au să fie tractate în mod concis. Și pentru ca esecutarea să devină tot mai corectă, ar fi salutar, dacă s'ar institui și o inspecțiune mai intensivă, constatătoare din specialiști, ce n'ar reclama tocmai așa mari jertfe din partea comunelor bisericesci.

(Va urma)

Isus Cristos

— Cu cuvintele s. Scripturi, textul de la Neamțul —

(Continuare)

142. Învătăceii se ceartă asupra rangului

Și s'a făcut și ceartă între dinșii, care dintre ei s'ar părea ar fi mai mare. Iar el le-a zis lor: „Împerații popoarelor le domnesc pe ele, și cei ce stăpănesc pe ele făcători de bine se chiamă; iar voi nu așa, ci cel ce este mai mare între voi să fie ca cel mai mic, și cel ce este conducătoriu ca cel ce slujesc. Că cine este mai mare cel ce șede sau cel ce slujesc? Au nu cel ce șede? Iar eu sunt în mijlocul vostru ca cel ce slujesc. Iar voi sunteți cari ați petrecut cu mine întru ispitele mele. Și eu vă rîndesc voană precum ni-a rînduit mie Tatăl meu împărăție, ca să mâncați și să beți la masa mea întru împărăția mea, și să ședeți pe tronuri judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israil.“

143. Isus prezice lăpădarea lui Petru

„Fiilor, încă puțin cu voi sunt; cânta-mă-veți, și precum am zis Iudeilor că unde eu merg voi nu puteti veni, și voană zic acum. Poruncă noauă dau voană, ca să vă iudiți unul pe altul, precum eu v'am iubit pe voi ca și voi să vă iubiți unul pe altul. Întru aceasta vor cunoasce toți că ai mei ucenici sunteți, de veți avea dragoste între voi“. Zis-a Simon Petru lui: „Doamne, unde mergi?“ Răspuns-a Isus: „Unde merg eu nu poți veni acum după mine, iar mai pe urmă vei veni“. Zis-a Petru lui: „Doamne, pentru ce nu pot veni după tine acum? Sufletul meu pentru tine voi pune“. Răspuns-a Isus: „Sufletul t'eu pentru

mine îl vei pune? Amin amin grăesc ție: Smone Simone, iată satana v'a cerut pe voi ca să vă cearnă ca grăul; iar eu m'am rugat pentru tine ca să nu piară credința ta. Și tu oare-când întorcându-te întăresce pe frații tăi." Iar el a zis lui: „Doamne, cu tine gata sunt și în temniță și la moarte a merge.” Iar el a zis: „Zic ție, Petre, nu va cănta azi cocoșul, până ce de trei ori te vei lepăda că nu mă știi pe mine.”

144. Isus către învățăceii sei: Cele două săbii.

Și a zis lor: „Când v'am trimis pe voi fără de pungă și fără de traistă și fără de încălțăminte, au avut-ați lipsă de ceva?” Iar ei au zis: „De nimic”. Zis-a drept aceea lor: „Acum dar cel ce are pungă să ia, așisderea și traistă, iar cel ce n'are să-și vîndă haina și să-și cumpere sabie. Că zic voaue: că încă aceasta, ce este scris, se cade să se pliniască întru mine, aceasta: Și cu cei fără de lege s'a socotit; pentru că și cele pentru mine sfîrșit au.” Iar ei au zis: „Doamne iată aici două săbii.” Și el a zis lor: „Destul este”.

145. Mergerea la Tatăl.

„Să nu se turbure inima voastră; credeți întru Dumnezeu, și întru mine credeți. În casa Tatălui meu multe lăcașuri sunt; iar de nu, aș fi zis voaue, că merg să gătesc voaue loc; și de voi merge și voi găti voaue loc, iarăș voi veni și ve voi lua pe voi la mine, ca unde sunt eu și voi să fiți. Și unde eu merg știți și calea o știți.” Zis-a Toma lui: „Doamne, nu știm unde mergi, și cum putem ști calea?” Zis-a Isus lui: „Eu sunt calea și adevărul și viața; nimeni nu vine la Tatăl fără numai prin mine. De m-ați fi cunoscut pe mine, și pe Tatăl meu ați fi cunoscut; și de acum îl cunoașteți pe el și l-ați văzut”. Zis-a Filip lui: „Doamne, arată noaue pe Tatăl, și ne va ajunge noaue.” Zis-a Isus lui: „De atâta vreme cu voi sunt, și nu m'ai cunoscut pe mine, Filipe? Cel ce m'a văzut pe mine a văzut pe Tatăl; și cum tu zici: Arată noaue pe Tatăl? Nu crezi că eu întru Tatăl și Tatăl întru mine este? Cuvintele, cari eu voaue grăesc de la mine nu le grăesc; iar Tatăl acela ce petrece întru mine, acela face lucrurile. Credeți mie că eu sunt întru Tatăl și Tatăl întru mine este. Iar de nu, pentru lucrurile acestea credeți mie. Amin amin grăesc voaue, acela ce crede întru mine, lucrurile care eu fac și acela va face; și mai mari decât acestea va face; că eu la Tatăl meu merg, și ori-ce veți cere întru numele meu, aceea voi face, ca să se preamărească Tatăl întru Fiul. De veți cere ceva întru numele meu, aceea voi face.”

146. Trimiterea Mângăitoriului.

„De mă iubiți pe mine, poruncile mele păziți. Și eu voi ruga pe Tatăl și alt mângăitoriu va da voaue, ca să rămână cu voi în veac. Duhul adevărului, pe care lumea nu-l poate primi, că nu-l vede nici îl cunoaște pe el; iar voi îl cunoașteți pe el, că la voi rămâne și întru voi va fi. Nu ve voi lăsa pe voi orfani; vin la voi. Încă puțin și lumea pe mine nu mă va mai vedea; iar voi mă veți vedea pe mine, că eu viu sunt și voi veți fi vii. Întru aceea zi veți cunoaște voi că eu sunt întru Tatăl meu și voi întru mine și eu întru voi. Că ce are poruncile mele și le păzesce, acela este care mă iubesc; și acela ce mă iubesc, iubi-se va de Tatăl meu, și eu îl voi iubi pe el și mă voi arăta pe mine lui.”

Zis a Iuda (nu Iscarioteanul) lui: „Doamne, ce poate fi că noaue voesci să te arăți și nu lumii?” Răspuns-a Isus și a zis lui: De mă iubesc cineva, cuvântul meu va păzi, și Tatăl meu îl va iubi pe el, și la el vom veni și lăcaș la dînsul vom face. Cel ce nu mă iubesc pe mine cuvintele mele nu le păzesce; și cuvântul care auziți nu este al meu ci al Tatălui celui ce m'a trimis pe mine. Acesta am zis voaue, la voi petrecînd.

„Iar mângăitoriul, Duhul cel sânt pe care îl va trimite Tatăl întru numele meu, acela pe voi ve va învăța toate și va aduce aminte voaue toate, ce am grăit voaue. Pace las voaue, pacea mea dau voaue. Nu precum lumea dă, eu dau voaue. Să nu se turbure inima voastră, nici să se spăimînteze. Auzit-ați că eu am zis voaue: Merg și voi veni la voi. De m'ați iubi pe mine, v'ați bucura dacă merg la Tatăl, că Tatăl meu mai mare de cât mine este. Și acum am zis voaue mai înainte până nu a fi, că după ce va fi să credeți. Nu voi mai grai multe cu voi; că vine stăpînul lumii acesteia, și întru mine nu are nimic. Ci ca să cunoască lumea că iubesc pe Tatăl, și precum mi-a poruncit mie Tatăl, așa fac. Sculați-vă, să mergeți de aicea.”

147. Asemănarea despre buciulul viței și vița.

„Eu sunt buciulul viței cel adevărat, și Tatăl meu lucrătorul este. Toată vița care nu aduce roadă întru mine, o scoate pe ea, și toată care aduce roadă, o curătesc ca mai multă roadă să aducă. Acum voi curăți sunteți pentru cuvântul care am grăit voaue; rămâneți întru mine și eu întru voi. Precum vița nu poate să aducă roadă de sine singură de nu va rămânea în buciul, așa nici voi de nu veți rămânea întru mine. Eu sunt buciulul viței, voi vițele. Cel ce rămâne întru mine și eu întru el, acela aduce roadă multă, că fără de mine nu puteți face nimic. De nu rămâne cineva întru mine, se scoate afară ca vița și se usucă, și o adună pe ea și în foc o aruncă și arde. De veți rămânea întru mine și cuvintele mele de vor rămânea întru voi, ori-ce veți vrea veți cere, și va fi voaue. Întru aceasta s'a preamărit Tatăl meu, că roadă multă să aduceți și să fiți ai mei învățăcei. Precum m'a iubit pe mine Tatăl și eu v'am iubit pe voi; rămâneți întru iubirea mea. De veți păzi poruncile mele, veți rămâne întru iubirea mea, precum și eu poruncile Tatălui meu am păzit și rămân întru iubirea lui. Acestea am grăit voaue ca bucuria mea întru voi să rămână și bucuria voastră să se plinească.”

(Va urma)

Varietăți

Mulțămită publică. La fondul de ajutorare Ioan Popasu, al elevilor dela institutul teologic și pedagogic din Caransebeș au mai contribuit: Biserica gr. or. română din Marginea 10 cor., precum și următoarele institute de credit și economii: „Lugoșana” din Lugoj 60 cor. „Oraviciană” din Oravița 5 cor. „Bogșana” din Bogșa 10 cor. „Economia” din Lugoj 10 cor. și „Lucaferul” din Verșeț 10 cor. Mulțămirile noastre. *Patriciu Drăgălina* președinte. *Dr. George Dragomir* secretar.

Representanța Comunității de avere și-a ținut adunarea sa ordinară de primăvară Joi la 3 Aprilie a. c. După ce președintele Comunității de avere, d-l *Ilie Curescu*, deschide adunarea, la carea a fost de față comisariul guvernial d-l *C. de Pogány* și aproape toți reprezentanții, s'a citit dărea de samă despre dispozițiile și întâmplările mai însemnate dela ultima adunare încoaci.

Din această dare de samă scoatem la iveală dispoziția comitetului, ca spre a ajuta pe împăduriții lipsiți de pământ să se facă un *memorand* către ministrul de agricultură, care se permită a se da oamenilor parcele bune pentru economia rurală din pădurile Comunității; s'a luat apoi dispoziții pentru înființarea unui *fond de pensii* în favoarea angajaților dela Comunitate, — *statutele* acestui fond vor fi prezentate proximei adunări generale.

Socoțile s'au aflat în deplină ordine. Venitele *Fondului pădurilor* este de 264321 C. 81 fil. Spesele au fost de 363781 C. 11 fil. Scăderea în bani de 99459 C. 30 fil. a provenit din solvirile pentru edificiul nou al Comunității și alte erogate bazate pe ordinațiuni aprobate. Venitele *Fondului Caselor* au fost 5790 C. 22 fil. iar spesele 9838 C. 02 fil. Scăderea în bani de 4047 C. 80 fil. a provenit din spelele avute cu zidirea unei sale de lucru pentru școala industrială de lemnărit. Se arată cu finea anului 1901 după indestulirea împăduriților cu recerințele lor la pășunea de munte și de pădure, la jir, la lemne de clădit și de construcție pe lângă taxe moderate, apoi prin lemne grătuite de ars în valoare de circa 80,000 cor. la an, în fine afară de daunele silvanale (esclusive competențelor arătătorilor) în suma de 199012 cor. 07 fil. și de păduri, munți și poeni valorate cu 33,174 974 C. 40 fil. o avere de 656603 C. 43 fil. prin urmare față de anul 1900 o creștere a averei cu 54178 cor. 58 fil. iar Fondul gimnasial, format de comunitatea de avere reprezintă suma de 91057 cor. 57 fil.

Mai departe s'au descris pedepse silvanale neîn-casabile în suma de 6402 C. 76 fil. și datorii după poeni și ocupațiuni esarendate în suma de 347 C. 06 fil.

S'a decis, că pentru copii de ai împăduriților să se dea după împrejurări stipendii pentru *școala industrială din Timișoara* și să se facă două *case alpine* una pe muntele Cunt și alta pe Dragomir. S'au votat apoi mai multe *escontentări și ajutoare* personalului silvic.

Adunarea a decurs în cea mai mare ordine. Dispozițiile comitetului și propunerile lui se aprobă respective se primesc *unanim*, ceea ce dovedesc o conducere conștientoasă a Comunității de avere.

Parastas. Marți în 8 Aprilie st. n. se va celebra în biserica din cimiteriul nostru, la 10 oare înainte de amiază, un parastas pentru reposatul mareșal-loco-tenente Teodor cavalier de Seracin.

Cas de moarte. În 23 Martie a reposat în comuna Ogradena-veche preotul emerit *Dimitrie Maticea*, în etate de 94 de ani. Fie-i țărina ușoară!

Convocare. P. T. membrii ordinari, fondatori și ajutători ai despărțământului învățătoresc din tractul protopresbiteral gr.-or. al Lugojului sunt prin această invitați a participa la prima adunare de despărțământ în anul 1901/1902, care se va ține Sâmbătă

în 30 Martie st. v. (12 Aprilie st. n.) c. cu începere la oarele 8 a. m. în sala cea mare a școalelor gr.-or. din Lugoj, pe lângă următoarea ordine de zi: Înainte de amiază. 1. Serviciu divin împeunat cu chiemarea Duhului sfânt. 2. Deschiderea adunării prin presidiu. 3. Citirea circularului Comitetului central. 4. Constituirea despărțământului. 5. „Darul veduvei sörace“, prelegere practică din religiunea, ținută de membrul Ales. Onaie inv. în Lugoj. 6. „Împărțirea cu frângerii vulgare“, prelegere practică din comput de Const. Liuba, inv. în Lugoj. 7. „Despre pomărit“, disertație de membrul Mihail Crăciun, inv. în Hodos. După amiază. 8. „Despre însușirile generale ale corpurilor“, prelegere practică din fizica de Eva Ogrin inv. în Lugoj. 9. „Vicențiu Babeș, ca insp. de școale“, disertație de George Joandrea inv. în Lugoj. 10. Raportul cassariului. 11. Raport despre bibliotecă. 12. Propuneri și curenții. 13. Încheierea adunării. Lugoj, 14/27 Martie 1902. Dr. George Popoviciu președ. — George Joandrea not. desp.

Din pățania altora. Cu plăcere publicăm următoarele șire: „În interesul binelui public, îmi iau voia să împărtășesc, că la acoperirea edificiilor noastre bisericesci cu aramă sau tinichea, să nu se pună tablele de aramă sau tinichea întregi după cum se capătă dela fabrică, adecă de 1 metru lungime și 0.65 lățime, ci să se taie în șese bucăți, apoi fiecare bucată să se prindă de scânduri prin piteici din aramă pe dinlăuntru (de desubtul tablei) pe 9 locuri, adecă pe toate 4 laturile cu trei locuri așa, că un capăt al acestor piteici să fie indoit (plopit) pe locul, unde se prind tablele una de alta, iar celalalt capăt să se prindă cu cuie de scânduri, sub table. Să se bage de seamă, că la indoiturile unde se prind tablele una de alta, arama mai vörtos se creapă, iar prin crepătură, — fie cât de mică — apa intră în lăuntru pe acoperișul de scânduri și de aci pe plafon. Acele crepături să fie bine călitate (letuite) cu plumb, iar nu numai mănjite cu chit de ghips. Cuie, fie chiar cu cap de aramă sau plumbuite, să nu se suferă a se bate pe din afară pe table, ca să se vadă; căci vântul va străbate prin cele mai mici deschizături, și clătănându-se tablele, și găurița de cuie se va lărgi și va face loc apei. În fine vâlăcele, ce se pun pentru scurgerea apei de pe acoperiș, să nu se pună pe acoperiș, mai vörtos în partea de unde vine vântul, ci sub streșină, căci pe sub vâlău va intra vântul și va umfla arama sau tinicheaua în sus, și o va lăpăda de pe acoperiș. Noi am acoperit biserica noastră cu aramă în anul 1900 vara. Toamna și primăvara la noi sunt vânturi foarte furtunoase, și așa din nepriceperea noastră — dar și a măestrului — am fost siliți anul trecut a descoperi tot acoperișul (și cel nerupt de vânt) și a-l preacoperi în modul sus arătat, și acuma e bine. E drept, că măestrul a fost silit a ne preface acest lucru de nou, dar și noi am mai avut cheltuieli, căci legarea tablelor una de alta a împuținat materialul deja avut. Fie de învățatură altora, pățania noastră. Maidan, în Martie, 1902. — *Sofroniu Liuba* învățătoriu.

Bibliografie

„*Enciclopedia Română*,” publicată din însăcrinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, de Dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii, Vol. III, Facs. XXVI (Orleanu—Petri).

Această vastă publicațiune se apropie cu pași tot mai mari către sfîrșit, încât în scurt timp vom putea vedea terminat primul dicționar enciclopedic român.

Fascicolul din urmă, publicat după un interval scurt de abia câte-va săptămâni, cuprinde circa 2000 articole, și anume restul din lit. O și o mare parte a literei P.

Din cuprinsul bogat al acestei fascicole remarcăm următoarele articole, și anume: biografiile românesce Orleanu, Oros, Otetelișanu, Pallade, Pann, Pantazzi, Panțu, Panu, Papfalvi, Papiniu, Papiu, Papp, Para, Părăianu, Paraschivescu, Partenie episcopul, Pașca, Pascal, Pascali, Pașcan, Pascu, Păun, Pavel, Pelimón, Petrașcu, Petrescu, Petri, ect. Fascicolul este cu deosebire bogat în articole de interes bisericesc, între cari amintim în primul loc „Ortodoxa, biserica” (de Dr. Il. Puscariu, C. Auner și alții). În materie de istorie și geografic, remarcăm un număr mai mare de articole de Dd. Dr. D. Onciul (Pannonia, Pecenegii, etc.) și S. Floru (Ovreeii), col. Ianescu, etc. Din ramul literaturii amintim mai multe articole de Dd. Mih. Străjan, Tiktin (limba și literatura Ovreeilor), iar științele naturale sînt reprezentate prin o lungă serie de articole din botanică (de Panțu, Radian, Procopianu), zoologie (de Moisil, Pop. Voitești, etc.), mineralogie (de L. Mrazek, Murgoci) și geologie (de Popovici-Hatzegi). În ramul științelor iuridice găsim numeroase articole de Dd. Scriban și Voinescu, iar în al celor economice de D. Idieru și alții. Cu deosebită liberalitate a dat redacțiunea și de astădată un loc mai mare articolelor de igienă, atât de impoortante pentru poporul nostru și lucrate cu mare îngrijire de Dr. I. Felix (Pănea, Parasit, Pasteur, Păstrama, Pelagra, Pește sărat etc.) și tot astfel și art. din medicina veterinară scirse de D. Fortună (Pesta bovina și porcină).

Editarea accelerată a fasciculelor arată că atât redacțiunea, cât și zeloșii și desinteresatii ei colaboratori, își dau toate silințele ca să aducă această mare lucrare la un bun și apropiat sfîrșit. Rămâne numai ca și publicul cetitor să le dea întreg concursul său pentru terminarea acestei folositoare publicațiuni.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumărare pentru un tom. broșurat cor. 20.—, legat cor. 23.20 (în România: lei 25.—, resp. 28.50).

Concurse

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Consistoriu diecesan dđto 14 Februarie a. c. de sub Nr. 379 B. ex

1902 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan pe lângă preotul Traian Stoica în parohia de clasa a doua din **Soceni**, cu termenul de recurgere de 30 de zile, dela prima publicare în „Foaia Diecesană”

Emolumentele :

Jumătate din toate venitele parohiale.

Concurenții sunt avisați a-și subșterne recursele, ajustate conform prescrișelor și adresate comitetului parohial, la Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral în Bogșa-Montană (Német-Bogsán) și sunt poștiți a-se presenta în vre-o Duminecă sau sêrbătoare în sânta biserică, dar nu în ziua alegerii.

Soceni, din ședința comitetului parohial ținută în 10 Martie 1902 st. v. 2—3 [16].

În conșelegere cu mine *Maesim Popoviciu*, protopresb.

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan dđto 14 Februarie Nr. 5685 B. ex. 1901 se escrie concurs pentru postul de capelan pe lângă neputinciosul preot Iosif Brinzeiu din **Ciuchiciu**, la parohia de clasa II cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele :

a) A treia parte din sesiunea parohială.

b) 1/3 din toate venitele stolare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt îndatorati a-și subșterne recursele ajustate conform prescrișelor statutului organic adresate comitetului parohial, prin Prea On. Domn protopresbiter Filip Adam în Iam, apoi sunt poștiți, ca cu consimțământul protopresbiterului să se prezenteze în vre-o sêrbătoare în s. biserică dar nu în ziua de alegere.

În fine alegêndul capelan este obligat a ținea religiunea cu pruncii de școală. 2 oare pe septemână cel puțin.

Ciuchiciu, din ședința comitetului parohial ținută la 10/23 Martie 1902.

1—3 [17]

Comitetul parohial.

În conșelegere cu mine *Filip Adam*, protopresbiter.

Pentru întregirea posturilor preotesce vacante în parohiile mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. român al **Făgetului**, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt :

1. **Mutnicul-mic**, cu filia Dragsinesci, un post de preot cu dotațiunea constatătoare din una sesiune parohială de 32 jugere arêtoare și fênaș. birul parohial dela 110 familii câte una mêsura cucuruz și stola îndatinată.

2. **Pogănesci**, un post de preot cu dotațiunea constatătoare din una sesiune parohială de 32 jugere,

grădina parohială de 1200□ stânjeni și stola îndatinată dela 90 familii.

Concurenții sunt avertizați, ca concursurile lor instruite conform statutului organic bisericesc și al regulamentului pentru parohii adresate comitetului parohial să le subștearnă Prea On. Oficiu protopresbiterial în Făget.

Făget, în 18 Martie 1902.

1—3 [18]

În conțelegere cu comitetele parohiale *Sebastian Olariu*, m. p. protopresbiter.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante în comunele mai jos amintite din protopresbiteratul gr. or. rom. al Făgetului, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

1. **Juresci** cu filia **Botesci**, un post de învățătoriu cu salariu de 283 cor. în bani; 15 Hl. cucuruz și 8 Hl. grâu în natură; pentru conferințele învățătoresci 24 cor., pentru scripturistică 6 cor., pentru lemne de foc pentru învățătoriu și pentru școală 80 cor., pentru curatorul școlii 12 cor. și locuință liberă în edificiul școlii cu grădina de 800□ stânjeni.

2. **Pogănesci**, un post de învățătoriu cu salariu de 400 cor. în bani, 9 Hl. cucuruz și 9 Hl. grâu în natură, pentru conferințele învățătoresci 12 cor., pentru scripturistică 6 cor., pentru lemne de foc 12 metri din care are a să încălzi și sala de învățământ, pentru curatorul școlii 12 cor. dela înmormântări unde va poftit 40 fil. iar cu liturgie 1 cor. și locuință liberă în edificiul școlii cu grădina de 800□ stânjeni.

Concurenții au a-și așterne petițiunile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis la Prea On. Oficiu protopresbiterial gr. or. român al tractului Făget.

Învățătoriu ales este îndatorat a purta cantoratul în s. biserică și a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socotelele cultului și ale sântei biserici.

Pentru serviciile învățătoresci prestate înainte de ocuparea postului din concurs, comuna nu acordă alesului nici un altfel de emolument decât cele înșirate în concurs.

Alesul învățătoriu în comuna Juresci cu filia Botesci va avea să țină prelegerile alternativ, dimineața la școala din Botesci, iar după amiază la școala din Juresci.

Comitetul parohial dorește ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminică sau sâmbătoare în s. biserică, dar nici de cum în ziua de alegere.

Făget în 18 Martie 1902.

1—3 [19]

În conțelegere cu comitetele parohiale

Sebastian Olariu
protopresbiter.

Pentru întregirea definitivă a vacantului post de paroh de clasa a III-a din **Bunea-română** (lângă Făget), și pentru ocuparea postului vacant de învățător confesional gr. or. rom. tot de acolo, tractul Belintului, se scrie concurs cu termen fixat pentru atingerea, care se va ține în ziua Sf. Florii a. c.

La postul de paroh emolumentele: 1. Sesiunea de 30 jugere; 2. Grădina intravilană de un juger; 3. Stola obicinuită; 4. Întregirea dela stat pentru concurenți cu calificare sub 8 clase gimnasiale 603 cor. 06 fileri la an.

La postul de învățătoriu emolumentele pe lângă locuința liberă constatătoare dintr-o chilie și bucătărie și supraedificatele necesare:

1. În bani 420 coroane; 2. Grădina intravilană lângă școală de 600□ și grădina extravilană de 800□; 3. Pentru lemne, din cari are să se încălzească și școala 64 cor; 4. În natură 40 de măsuri cucuruz și 20 măsuri grâu; 5. Pentru scripturistică 10 cor.; pentru conferință 10 cor.; și 6. Dela înmormântări cu liturgie 80 fil. și fără liturgie 40 fil. — Toate la odată garantează un venit ceva peste dotația legală.

Dela reflectanți se cere să aibă calificarea recerută având totodată a se prezenta până în Duminică Sf. Florii odată în sf. biserică din Bunea-Română.

Concursurile instruite cu documentele de lipsă au să le adreseze Comitetului parohial din Bunea-română (p. u. Facset).

1—2 [20]

Vin curat roșu

pentru trebuinți bisericesci
se poate comanda dela

Ios. Barbu, Lugos

Litrul (cu tot cu sticlă) { calitatea I: 2 cor.
calitatea II: 1 cor.

— Casa și grădina —

de sub Nr. 23 și 24 din Caransebeș

în estindere pe 2 strade

în strada Timișoarei și a Spitalului militar, se vinde din mână liberă.

Reflectanții pot căpăta informațiuni dela proprietariu și în Librăria diecesană.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvre 1901.

Budapesta, gara de Vest (ny. p. u.), — Orșova — Verciorova

Or. Os. Ex. I	P. I—III	P. I—III	A. I—II	P. I—III	M. II—III	Stațiunile	Or. Os. Rx. I	P. I—III	P. I—III	A. I—II	P. I—III	
1130 433	815 149	830 531	230 802	650 520	.	pleacă sosesc	Budapesta Timișoara-Iosefin	sosesc pleacă	1250 803	715 930	125 750	740 153
489 545	205 357	610 823	810 924	713 854	.	pleacă sosesc	Timișoara-Iosefin Lugoș	sosesc pleacă	757 636	747 616	738 620	115 1131
Joi și Duminică	843 750	.	.	157 1242 330	.	sosesc sosesc pleacă pleacă pleacă	Buziaș M.-Ilia Mărginea M.-Ilia Buziaș	pleacă pleacă pleacă sosesc sosesc	Mercuria și Duminică	150 . . 1242 843	330 . 1242 . .	720 . . . 157
547 632	402 523 711	831 941	929 1029	910 1032 1221	411	pleacă pleacă pleacă	Lugoș Caransebeș Domașnia-Cornia	sosesc pleacă pleacă	644 602 . 333	611 512 400	614 531 414	1123 1024 844
828 853	800 823	.	1230 1255	110 198	543 639	pleacă sosesc	Băile-Herculane Orșova	pleacă pleacă	345 315	233 156	327 258	733 655
859 907	.	.	111 120	230 230	.	pleacă sosesc	Orșova Verciorova	sosesc pleacă	254 245	1259 1250	226 218	.

Budapesta, gara de Vest (ny. p. u.), — Timișoara — Baziaș

M. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	Stațiunile	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III
650 520	815 149	830 531	230 802	650 520	.	pleacă sosesc	Budapesta Timișoara-Iosefin	sosesc pleacă	715 930	125 750	710 925	740 153
830 843	210 222	822 834	846 858	608 621	.	pleacă sosesc	Timișoara-Iosefin Chișoda	sosesc pleacă	805 753	742 729	703 651	635 623
1030	1125	552	1021	456	.	sosesc pleacă pleacă sosesc	Buziaș Buziaș Chișoda Jebel	pleacă sosesc pleacă pleacă	1019 1019	552	1030	456 1125
223 251	835 901	.	622 653	.	.	pleacă sosesc	Chișoda Jebel	sosesc pleacă	732 724	650 620	.	117 1249
318 453	944	.	737 930	.	.	sosesc sosesc	Ciacova Boca	pleacă pleacă	656 520	548	.	1216 1015
1015 1216	520 656	.	548	.	.	pleacă pleacă	Boca Ciacova	sosesc sosesc	520 .	930 737	.	453 318
255 308	902 915	.	608 711	.	.	pleacă sosesc	Jebel Voitec	sosesc pleacă	719 706	619 606	.	1245 1232
359 554	1010 1150	.	815 1011	.	.	sosesc sosesc	Gataia N.-Bogșa	pleacă pleacă	612 424	508 340	.	1103 915
915 1103	424 612	.	340 508	.	.	pleacă pleacă	N.-Bogșa Gataia	sosesc sosesc	1150 1010	1011 815	.	554 359
310 420	919 1025	.	717 827	.	.	pleacă sosesc	Voitec Verșeț	sosesc pleacă	704 554	601 452	.	1230 1120
434 504	1033 1100	.	837 907	.	.	pleacă sosesc	Verșeț Iasenova	sosesc pleacă	537 505	447 415	.	605 418 350 401
1040 1100	1105 1144	.	913 954	.	.	pleacă sosesc pleacă pleacă	Oravița Anina Anina Oravița	pleacă pleacă sosesc sosesc	1105	225	.	547 349
510 550	1105 1144	.	913 954	.	.	pleacă sosesc	Iasenova Bazias	sosesc pleacă	450 404	405 323	.	1037 955

Observări: Oarele, ce stau de a stânga stațiunilor, să se citească de sus în jos; iar cele ce stau de a dreapta de jos în sus. Timpul dela 6 oare dimineața până la 5 oare și 59 minute sara este însemnat cu sublinierea minutelor. Or. Os. = Trenul Orient-Ostende-Expres, A. = Tren accelerat, P. = Tren de persoane M. = Tren mestecat.